

«Затверджую»

Проректор з наукової роботи

Ужгородського національного університету

проф. Миронюк Іван Святославович

2025 р.

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення
результатів дисертації Цибуліна Тараса Григоровича
на тему: «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної
роботи Міністерства юстиції України»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук
за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право, інформаційне право

1. Актуальність теми дослідження.

За останні десятиліття в Україні відбулися важливі зміни у суспільстві, які пов'язані із: 1) досягненнями науково-технічного прогресу та процесом їх практичного впровадження в реальне життя; 2) поширенням використання інформаційних технологій у багатьох сферах суспільного життя (не є виключенням у цьому сенсі і діяльність органів виконавчої влади); 3) процесами розбудови в нашій країні та у всьому світі інформаційного суспільства та інформаційної держави. Всі ці процеси суттєво впливають на розвиток науки адміністративного права, вдосконалення адміністративного законодавства та підвищення ефективності правозастосовної діяльності суб'єктів публічного управління. У зв'язку із цим:

– у науці адміністративного права потребували переосмислення питання: щодо місця інформаційних відносин у предметі адміністративного права; щодо форм та способів адміністративно-правового регулювання таких відносин; щодо наділення адміністративно-правовим статусом учасників інформаційних правовідносин; щодо особливостей участі в таких правовідносинах суб'єктів публічного управління та ін.;

– у сфері адміністративного законодавства потребували належного правового регулювання інформаційні права й обов'язки приватних осіб та інформаційні повноваження суб'єктів публічного управління, а також інші відносини, які тісно пов'язані зі створенням, збиранням, одержанням, зберіганням, використанням, поширенням, охороною і захистом інформації;

– у сфері правозастосовної діяльності суб'єктів публічного управління виникала потреба у вдосконаленні форм і способів здійснення владної

діяльності із залученням до цього процесу сучасних інформаційно-технічних засобів.

Не відстаючи від змін у житті українського суспільства, наука адміністративного права виробила та запропонувала комплекс заходів щодо вирішення вище озвучених потреб теоретичного і практичного характеру. Втім не всі проблеми, що існують у цій сфері, мали належне наукове осмислення і, як наслідок, залишаються без належного наукового обґрунтування шляхів їх вирішення, без якісного адміністративно-правового забезпечення та без ефективної реалізації на практиці. Одна із таких невирішених на сьогодні проблем – це адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України. До основного кола невирішених питань у цій сфері можна віднести: 1) відсутність в юридичній науці інформаційно-аналітичної діяльності як правової категорії, адже в наукових та правових джерелах такий термін використовується як здобуток інших наукових напрямів (таких як теорія управління, менеджмент, бібліотечна справа, інформатика та ін.); 2) відсутність у джерелах права єдиного терміна, який би, по-перше, чітко визначав діяльність як інформаційно-аналітичну, по-друге, однаково іменував її види та результати; 3) наявність розриву між теоретичними знаннями про інформаційно-аналітичну діяльність, нормами права, що регулюють відповідний вид діяльності, та практичною діяльністю Міністерства юстиції України і його структурних підрозділів.

Характеризуючи стан наукового розроблення питань адміністративно-правового забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України, слід виділити щонайменше три комплекси джерел. По-перше, це праці, в яких інформаційна, аналітична та інформаційно-аналітична діяльності розкриваються як соціальні явища, таких науковців, як: А. Баранецька, В. Варенко, І. Задорожний, І. Захарова, П. Родіонов, Ю. Сурмін, Д. Тарасенко, Л. Філіпова та ін.

По-друге, це наукові джерела, в яких інформаційна, аналітична та інформаційно-аналітична діяльності розглядаються як явища правової дійсності. Найважливішими серед цієї групи джерел стали праці таких авторів, як: І. Арістова, В. Баскаков, Д. Белов, К. Беляков, Ю. Бисага, Є. Бовкун, А. Боровик, В. Доненко, В. Єльцов, В. Залізник, Л. Коваленко, Б. Кормич, Д. Красіков, О. Логінов, В. Лозовий, О. Мандзюк, А. Манжула, О. Маруженко, А. Марушак, О. Марценюк, В. Мацюк, М. Осядла, Р. Свистович, О. Сибіга, О. Синєокий, В. Цимбалюк, Т. Чернадчук, Р. Шаповал та ін.

По-третє, це праці, в яких безпосередньо досліджуються питання реалізації адміністративно-правового статусу суб'єктами публічного управління, в тому числі з питань реалізації інформаційно-аналітичної діяльності. Варто назвати такі імена, як: О. Крупчан, Л. Кузенко, Ю. Мельник, В. Мельченко, Т. Мехтієва, О. Миколенко, О. Моргунов, Ю. Мосенко, О.

Музичук, Н. Новицька, Т. Рекуненко, Д. Семир'янов, С. Сенік, О. Сировой, І. Стаценко-Сургучова, Н. Сугоняко, М. Танчинець, А. Царук та ін.

Разом із тим в юридичній літературі відсутні комплексні праці, які присвячені адміністративно-правовому забезпеченню інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, грантами. Дисертація виконана відповідно до Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 рр.; Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 1 грудня 2022 р. № 2807-ІХ; Указу Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»; Концепції впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та затвердження плану заходів щодо її реалізації, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2017 р. № 844-р; Зasad реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 р. № 56; Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р; Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р.

3. Наукова новизна дослідження:

уперше:

➤ на основі аналізу тенденцій розвитку сучасної адміністративно-правової наукової думки про інформаційно-аналітичну роботу (діяльність) були визначені історичні періоди її еволюції, кожен з яких мав свої особливості, які зумовлені соціально-політичною ситуацією в країні та рівнем правового регулювання в Україні інформаційних відносин. Це дозволило, по-перше, пояснити розбіжності у визначенні змістового наповнення поняття «інформаційно-аналітична робота (діяльність)» в економічних, управлінських, правових та інших науках, які охоплюють інформаційно-аналітичну роботу (діяльність) своїм об'єктом дослідження; по-друге, звернути увагу на існування недоліків з цього питання в адміністративно-правових дослідженнях;

➤ запропоновано перелік методологічних особливостей дослідження інформаційно-аналітичної роботи (діяльності) Міністерства юстиції України в адміністративному праві, що дозволило обґрунтувати структуру проведеного дослідження та запропонувати науково-аргументовані висновки по ній;

➤ на основі аналізу наукових джерел, які присвячені визначенню змісту понять «робота» та «діяльність», запропоновано критерії та сфери використання у праві, де ці поняття можна використовувати як синоніми або як такі, що мають своє специфічне змістове наповнення. Це дозволило в межах проведеного дослідження усунути протиріччя між змістовим наповненням

понять «інформаційно-аналітична робота» та «інформаційно-аналітична діяльність»;

➤ запропоновано аналіз особливостей реалізації інформаційно-аналітичної діяльності через поділ публічно-владної діяльності Міністерства юстиції України на два види – зовнішню та внутрішню, що дозволило висвітлити два специфічні прояви інформаційно-аналітичної діяльності центрального органу виконавчої влади: 1) як елемента зовнішньої публічно-владної діяльності міністерства; 2) як елемента внутрішньої організаційно-управлінської діяльності у структурних підрозділах міністерства;

➤ на підставі аналізу сучасних підходів до адміністративної компетенції суб'єктів публічного управління розкрито зв'язок та взаємовплив інформаційно-аналітичної діяльності з кожним елементом компетенції Міністерства юстиції України;

➤ розкрито вплив структури Міністерства юстиції України, розподілу праці між його структурними підрозділами та між фахівцями різних рівнів управлінської вертикалі на особливості здійснення в центральному органі виконавчої влади інформаційно-аналітичної діяльності;

удосконалено:

➤ наукові положення щодо визначення поняття «інформаційно-аналітична діяльність», що дало можливість виявити прогалини та інші недоліки в чинному законодавстві щодо використання цього терміна та надати пропозиції щодо їх вирішення;

➤ положення щодо адміністративно-правового статусу та компетенції суб'єктів публічного управління, що дозволило сформулювати низку пропозицій стосовно вдосконалення положень нормативно-правового акта, який закріплює адміністративно-правовий статус та компетенцію Міністерства юстиції України;

набули подальшого розвитку:

➤ теоретичні положення стосовно змісту поняття «інформаційна діяльність», що дозволило розкрити зміст та відмінності інформаційної діяльності, по-перше, як соціального явища, по-друге, як елемента функціонування публічної влади, а також запропонувати авторські визначення інформаційної діяльності у соціальній та публічно-владній сферах;

➤ положення про аналітичну діяльність як соціально-правове явище, що дозволило в подальшому розглядати зміст інформаційно-інформаційної діяльності не тільки крізь призму специфіки об'єкта такої діяльності – «інформації», а й крізь призму специфіки суб'єкта, який здійснює інформаційно-аналітичну діяльність – «аналітика»;

➤ теоретичні засади про владну діяльність органів виконавчої влади, що дозволило розкрити зв'язок між інформаційно-аналітичною та публічно-владною діяльністю Міністерства юстиції України;

➤ положення щодо змістового розуміння інформаційно-аналітичної діяльності як самостійного виду діяльності серед інформаційної та аналітичної діяльності, що дозволило визначитись із особливостями, які притаманні інформаційно-аналітичній діяльності та відрізняють її від інформаційної та аналітичної діяльності;

➤ теоретичні положення щодо публічного адміністрування, що дало можливість використати цей термін для розкриття специфіки зовнішньої публічно-владної діяльності Міністерства юстиції України;

➤ положення стосовно організаційно-управлінської діяльності в органах публічного управління, що дозволило Міністерство юстиції України розглядати як управлінську систему, що складається із чисельних елементів (структурних підрозділів, рівнів управління, підпорядкованих один одному посад і ін.), кожен із яких вносить свій вклад у реалізацію компетенції Міністерства юстиції України, в тому числі шляхом здійснення певного обсягу інформаційно-аналітичної роботи.

4. Теоретичне значення роботи полягає у тому, що є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці цілісним комплексним дослідженням, яке присвячене розкриттю особливостей адміністративно-правового забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України, розробці з урахуванням сучасних наукових досліджень теорії інформаційно-аналітичної діяльності як невід'ємного елемента публічно-владної діяльності суб'єктів публічного управління та вдосконаленню на цій підставі положень чинного адміністративного законодавства.

5. Практичне значення роботи визначається тим, що сформульовані автором висновки і пропозиції сприятимуть проведенню наукових семінарів, наукових досліджень; підготовці пропозицій до чинного законодавства України з питань адміністративно-правового забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності та питань функціонування Міністерства юстиції України; вдосконаленню діяльності Міністерства юстиції України та його структурних підрозділів; підготовці навчальної літератури, навчальних програм, навчально-методичних матеріалів; викладанню лекцій; проведенню семінарських і практичних занять з дисциплін «Адміністративне право України» і «Адміністративне процедурне право».

6. Особистий внесок здобувача. Основні положення й висновки дисертації розроблено автором самостійно з використанням новітніх досягнень вітчизняної науки адміністративного права та робіт зарубіжних учених-адміністративістів. Усі положення й висновки, викладені в дисертації, ґрунтуються на власних дослідженнях автора.

7. Апробація результатів дослідження. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення і висновки обговорювалися, а також були оприлюднені на міжнародних науково-практичних конференціях:

Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system (м. Рига, Латвійська Республіка, 7–8 лютого 2024 р.); *The latest law developments* (м. Влоцлавек, Республіка Польща, 3–4 квітня 2024 р.); *Advances in law: the view of domestic and foreign scholars* (м. Рига, Латвійська Республіка, 3–4 жовтня 2024 р.); *Modern Achievements in Legal Science and Practice* (м. Рига, Латвійська Республіка, 19–20 березня 2025 р.); *Права людини та публічне врядування* (м. Чернівці, 30 травня 2025 р.); *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* (м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р.); *Theoretical foundations of law, public management and practice of their application* (м. Рига, Латвійська Республіка, 25–26 грудня 2024 р.).

8. **Публікації.** За результатами дослідження опубліковано 28 наукових праць: 18 статей у наукових фахових журналах України, 3 статті проіндексовані у базі Scopus і WoS, 7 тез на міжнародних науково-практичних конференціях.

9. СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ **Статті в періодичних фахових наукових виданнях України:**

1. Цибулін Т.Г. Юстиція як сфера публічного адміністрування органів виконавчої влади. *Право та державне управління*. 2024. № 3. С. 403–410. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.3.59>.
2. Цибулін Т.Г. Інформаційно-аналітична діяльність як унікальний вид інтелектуальної праці (адміністративно-правовий аспект). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 9. С. 485–488. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/117>.
3. Цибулін Т.Г. Інформаційно-аналітична робота (діяльність) в органах юстиції як об'єкт адміністративно-правових досліджень у період з 1991 по 2013 роки. *Правові новели*. 2023. № 20. С. 320–327. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.20.445>.
4. Цибулін Т.Г. Розвиток адміністративно-правових досліджень про інформаційно-аналітичну роботу (діяльність) в органах юстиції (період з 2014 року по сьогодні). *Право та державне управління*. 2023. № 4. С. 479–485. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.66>.
5. Цибулін Т.Г. Компетенція Міністерства юстиції України та її значення для розвитку інформаційного суспільства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 820–823. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-11/200>.
6. Цибулін Т.Г. Місце Міністерства юстиції України в системі органів виконавчої влади. *Право і суспільство*. 2024. № 5. С. 870–877. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.126>.
7. Цибулін Т.Г. Інструменти публічного адміністрування і інформаційно-аналітична діяльність органів виконавчої влади: адміністративно-правові засади співвідношення. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 4(82). С. 475–482. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.76>.

8. Цибулін Т.Г. Інформаційно-аналітична діяльність у змісті компетенції органу виконавчої влади. *Правова позиція*. 2023. № 3(40). С. 218–223. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.43>.
9. Цибулін Т.Г. Міністерство юстиції України як суб'єкт правотворчої діяльності і учасник адміністративної процедури: адміністративно-правові питання. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 4(86). С. 558–565. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.89>.
10. Цибулін Т.Г. Міністерство юстиції України як суб'єкт інформаційної діяльності. *Право та державне управління*. 2025. № 1. С. 415–422. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.1.58>.
11. Цибулін Т.Г. Сучасний рівень нормативного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності в Україні. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 923–930. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.134>.
12. Цибулін Т.Г. Результати інформаційно-аналітичної діяльності та зв'язок даної категорій із суміжними поняттями. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 661–664. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/160>.
13. Цибулін Т.Г. Інформаційна діяльність як соціальне явище та атрибут функціонування Міністерства юстиції України. *Правові новели*. 2023. № 21. Т. 2. С. 214–220. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.77>.
14. Цибулін Т.Г. Проблема визначення змісту та співвідношення понять «діяльність» та «робота» у сфері інформаційно-аналітичного функціонування органів виконавчої влади. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 2. С. 519–526. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.79>.
15. Цибулін Т.Г. Методологічні особливості дослідження інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 619–622. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-9/153>.
16. Цибулін Т.Г. Інформаційна діяльність як ключовий фактор трансформації діяльності Міністерства юстиції України. *Правова позиція*. 2023. № 4(41). С. 173–177. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-4.35>.
17. Цибулін Т.Г. Онтологічні і епістемологічні аспекти інформаційної та аналітичної діяльності через призму функціонування Міністерства юстиції України. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 622–628. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.3.94>.
18. Цибулін Т.Г. Нормативне забезпечення мети як елементу компетенції Міністерства юстиції України. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 519–525. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.19.70>.

Статті в періодичних наукових виданнях, які індексуються в наукометричних базах Web of Sciences та Scopus:

19. Tsybulin T., Samokhvalov S., Chernyshova V. Information, Analytical and Information-Analytical Activity as a Subject of Administrative Law Research. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11. № 2. P. 361–366. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-2-361-366>.

20. Tsybulin T., Izovita A., Rekunen T. General Requirements for the Implementation of Information and Analytical Activity in Public Administration. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11. № 3. P. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-3-111-116>.

21. Shchebetiuk N., Tsybulin T. Ministry of Justice of the Ukrainian State during the Period of Pavlo Skoropadsky's Hetmanship (1918) in Ukrainian Historiography. *Skhidnoievropeyskyi istorychnyi visnyk – East European Historical Bulletin*. 2025. № 35. С. 48–55. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.35.332693>.

10. **Оцінка мови та стилю дисертації.** Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

11. **Відповідність принципам академічної доброчесності.** Дисертаційна робота Цибуліна Т.Г. на тему «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України» відповідає принципам академічної доброчесності. Використані у докторській дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлюються основні наукові результати дисертації, наукові тексти, ідеї, розробки, наукові результати і матеріали інших авторів супроводжуються посиланням на авторів і/або на джерело опублікування.

12. **Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.** Дисертаційне дослідження Цибуліна Т.Г. на тему «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України» відповідає спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

ВИСНОВОК

Дисертація, виконана Цибуліним Тарасом Григоровичем на тему «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України», є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Отримані результати є нові та оригінальні та мають науково-теоретичну і практичну цінність. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повністю, мета дослідження досягнута. Основні положення дисертації, задекларовані здобувачем, містять наукову новизну. Структура і обсяг роботи відповідає встановленим вимогам. Наукові положення, висновки та підходи повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну

апробацію на наукових конференціях. У публікаціях здобувача відображені всі положення дисертації. Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційне дослідження Цибуліна Тараса Григоровича на тему «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України» відповідає всім вимогам п. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року № 1197, які висуваються до докторських дисертацій, і рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

Рецензії дисертаційного дослідження Цибуліна Тараса Григоровича на тему «Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України» та представлених публікацій обговорено і схвалено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського національного університету (протокол № 02 від 25 вересня 2025 р.).

Головуючий на засіданні –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Ужгородського національного університету

Тетяна Карабін

Рецензент –

доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету
Ужгородського національного університету

Ярослав Лазур

Рецензент –

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Ужгородського національного університету

Михайло Віхляєв

Рецензент –

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Ужгородського національного університету

Михайло Тернушак